

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ewa Stefańska (przewodniczący)

SSN Leszek Bosek (sprawozdawca)

SSN Marcin Łochowski

w sprawie ze skargi K. W., T. P.

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...]

na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego w [...] w sprawie VII AGa [...],

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 26 lipca 2019 r.,

1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w [...] o sygn. akt VII AGa [...] nastąpiła przewlekłość postępowania;

2. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz skarżących sumy pieniężne w wysokości po 2000 zł (dwa tysiące) zł;

3. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz skarżących kwoty po 200 (dwieście) zł tytułem opłaty od skargi;

4. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz skarżących kwoty po 17 zł (siedemnaście) zł tytułem zwrotu opłat skarbowych od pełnomocnictwa;

5. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz skarżących kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

6. oddala skargę w pozostałej części.

UZASADNIENIE

W dniu 18 marca 2019 r. powodowie K. W. oraz T. P. w skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki wnieśli o:

1) stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie o sygn. akt: XX GC [...] Sądu Okręgowego w W. (I instancja) oraz w sprawie o sygn. akt: VII Aga [...] Sądu Apelacyjnego w [...] (II instancja);

2) zalecenie Sądowi Apelacyjnemu wyznaczenie terminu rozprawy w terminie 30 dni od doręczenia postanowienia w sprawie rozstrzygnięcia niniejszej skargi o ile termin ten nie zostanie wyznaczony wcześniej;

3) przyznanie od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w W. na rzecz moich mocodawców sumy pieniężnej w kwocie po 1.000,00 zł (tysiąc złotych) oraz od Sądu Apelacyjnego w [...] kwoty po 3.000,00 zł (trzy tysiące złotych) tytułem odszkodowania za przewlekłość postępowania;

4) przyznanie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym oraz kosztów opłat od pełnomocnictwa.

Jednocześnie powodowie wnieśli o wyznaczenie przez Sąd Apelacyjny w [...] terminu w niniejszej sprawie przed wysłaniem skargi wraz z aktami do Sądu Najwyższego.

W uzasadnieniu skargi pełnomocnik powodów wskazał, że w sprawie o sygn. XX GC [...] powództwo wniosła E. P., która zmarła w trakcie postępowania, a w jej miejsce wstąpili spadkobiercy – jej dzieci K. W. oraz T. P.. Wyrokiem z 8 grudnia 2016 r., XX GC [...] Sąd Okręgowy w W. oddalił powództwo, od którego powodowie złożyli apelację, która wraz z aktami sprawy wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w [...] w dniu 30 stycznia 2018 r. Jak wskazuje pełnomocnik powodów, do dnia wniesienia skargi „nie zadziało się nic”, w tym również nie został wyznaczony termin rozprawy.

Pełnomocnik podkreślił, że w niniejszej sprawie rychłe wyznaczenie rozprawy jest o tyle istotne, ponieważ pierwotna powódka matka K. W. i T. P. już zmarła, nie doczekawszy się rozstrzygnięcia, a jej spadkobierca, obecnie powód – T. P. cierpi na nowotwór oraz leczy się psychiatrycznie na depresję związaną z chorobą. Leczenie pochłonęło wszystkie jego oszczędności i czeka on

na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy. Jak podaje pełnomocnik, wspomniał on o chorobie nowotworowej powoda na ostatniej stronie apelacji licząc, że jego stan zdrowia i wcześniej stwierdzona przewlekłość postępowania przed sądem I instancji wpłynie na termin wyznaczenia apelacji.

W odpowiedzi Prezes Sądu Apelacyjnego w [...] wniósł o oddalenie skargi. W uzasadnieniu wskazał, że po wpłynięciu apelacji wraz z aktami sprawy w dniu 30 stycznia 2018 r. została ona zarejestrowana w repertorium AGa VII Wydziału Gospodarczego i zarządzeniem przewodniczącego wydziału wydanym tego samego dnia, na podstawie § 43 ust. 9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2015 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych, pozostawiając sprawę do przydzielenia sędziemu referentowi według ustalonego planu sesji. Kolejnym zarządzeniem z dnia 6 kwietnia 2018 r. wyznaczono sędziego referenta (SSA T. S.) i na podstawie § 58 Regulaminu urzędowania sądów powszechnych, skierowano sprawę do rozpoznania według ustalonego planu sesji (sędziego referenta). W związku z nominacją SSA T. S. do Sądu Najwyższego, sprawę przedstawiono do wylosowania sędziego referenta. Losowanie zostało przeprowadzone w dniu 15 kwietnia 2019 r., wskutek którego wylosowany został skład orzekający. Zarządzeniem sędziego referenta z dnia 10 maja 2019 r. został wyznaczony termin rozprawy na dzień 10 czerwca 2019 r. W dniu 10 czerwca 2019 r. po przeprowadzeniu rozprawy, rozprawa została zamknięta i odroczono ogłoszenie wyroku do dnia 14 czerwca 2019 r. Prezes Sądu Apelacyjnego w [...] podkreślił, że okoliczność, iż dane postępowanie trwa dłużej niż 12 miesięcy, nie daje sama w sobie podstaw do wniosku o opieszałości. Oceniając czas oczekiwania strony na wyznaczenie terminu, nie można nie uwzględnić stopienia „obciążenia” VII Wydziału Gospodarczego Sądu Apelacyjnego w [...] sprawami apelacyjnymi oraz zażaleniowymi, a także obowiązkiem rozpatrywania spraw w kolejności wpływu zgodnie z § 56 ust. 1 regulaminu urzędowania sądów powszechnych. Prezes Sądu Apelacyjnego w [...] poinformował, że w 2018 r. do VII Wydziału Gospodarczego, w którym orzekało 14 sędziów, wpłynęło: 2.350 spraw o sygn. AGa, 1.385 spraw o sygn. AGz i 115 spraw o sygn. AGo. Obecnie sędziów orzekających w wydziale jest 13 (w tym przewodniczący wydziału i jego zastępca). Na koniec Prezes Sądu Apelacyjnego w [...] podniósł, że żądana przez

powodów suma pieniężna nie została w żaden sposób, ani uprawdopodobniona, ani tym bardziej udowodniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, naruszeniem prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki jest wielomiesięczna beczynność sądu polegająca na niewyznaczeniu rozprawy. Za okres uzasadniający stwierdzenie przewlekłości postępowania uznawana przy tym jest beczynność sądu drugiej instancji polegająca na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej trwająca co najmniej 12 miesięcy (postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18).

Sąd Najwyższy bierze jednak pod uwagę, że długi czas oczekiwania na wyznaczenie rozprawy wynika często z dużej liczby spraw oraz zasady ich rozpoznawania według kolejności wpływu. Strony mają nieograniczoną możliwość występowania do przewodniczącego wydziału z wnioskiem o rozpoznanie sprawy poza kolejnością ze względu na szczególnie uzasadniony przypadek (obowiązujący w trakcie przedmiotowego postępowania § 56 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 23 grudnia 2015 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych, Dz.U. poz. 2316 ze zm., a aktualnie § 79 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych, Dz.U. poz. 1141). Okoliczność, czy strona złożyła wniosek o rozpoznanie sprawy poza kolejnością, powinna być brana pod uwagę przy ocenie, czy w danym przypadku doszło do przewlekłości postępowania (postanowienia Sądu Najwyższego z: 19 października 2017 r., III SPP 44/17; 12 grudnia 2018 r., I NSP 1/18; 14 czerwca 2019 r., I NSP 46/19).

Odnosząc powyższe do realiów sprawy, Sąd Najwyższy zauważa, że w dniu 23 lutego 2017 r. powodowie wnieśli apelację od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 22 grudnia 2016 r., XX GC [...] (k. 586 akt sprawy VII AGa [...], t. III). Apelacja wraz z aktami wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w dniu 30 stycznia 2018 r. (k. 674 akt sprawy VII AGa [...], t. IV). W apelacji rzeczywiście wspomniano o chorobie

nowotworowej powoda, ale została ona wspomniana w kontekście wniosku o zwolnienie z kosztów postępowania – nie zamieszczono w niej wniosku o rozpoznanie sprawy poza kolejnością (k. 599). W konsekwencji w dniu 6 kwietnia 2018 r. przewodniczący wydziału wyznaczył sędziego referenta, polecając wylosowanie pozostałego składu orzekającego po skierowaniu sprawy do rozpoznania na podstawie § 58 Regulaminu urzędowania sądów powszechnych według ustalonego planu sesji (k. 676) – co przeczy twierdzeniu powodów, że od czasu wpłynięcia apelacji do dnia wniesienia skargi „nie zadziało się nic”.

W dniu 25 marca 2019 r. powodowie wnieśli do Sądu Apelacyjnego w [...] pismo procesowe wraz z wnioskiem o wyznaczenie „w miarę możliwości bliskiego terminu rozpoznania ich apelacji” jeszcze przed przesłaniem akt do Sądu Najwyższego, wskazując na chorobę nowotworową powoda (k. 677-678 akt sprawy apelacyjnej VII AGa [...], t. IV). W dniu 5 kwietnia 2019 r. powodowie cofnęli skargę w zakresie żądania stwierdzenia przewlekłości przed Sądem Okręgowym (k. 25 akt sprawy Sądu Apelacyjnego w [...] o sygn. VII S [...] - data prezentaty).

W dniu 15 kwietnia 2019 roku nastąpiło wylosowanie składu orzekającego w sprawie VII AGa [...] (k. 693 - akt sprawy apelacyjnej VII AGa [...], t. IV). Zarządzeniem z 10 maja 2019 r. sędzia referent wyznaczyła termin rozprawy na dzień 10 czerwca 2019 r. (k. 694).

W dniu 20 maja 2019 r. Sąd Apelacyjny w [...] postanowieniem z 20 maja 2019 r., VII S [...] umorzył postępowanie wywołane skargą na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w części dotyczącej postępowania przed Sądem Okręgowym w W., a w pozostałym zakresie przekazał skargę do rozpoznania Sądowi Najwyższemu (k. 37 akt sprawy Sądu Apelacyjnego w [...] o sygn. VII S [...]).

Na rozprawie w dniu 10 czerwca 2019 r. Sąd Apelacyjny w [...] postanowił odroczyć ogłoszenie wyroku na dzień 14 czerwca 2019 r. (k. 725-726 akt sprawy apelacyjnej VII AGa [...], t. IV). 14 czerwca 2019 r. Sąd Apelacyjny w [...] uchylił zaskarżony wyrok w całości i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w W. (k. 731).

Od momentu wpłynięcia apelacji wraz z aktami sprawy (30 stycznia 2018 r.) do dnia wyznaczenia rozprawy apelacyjnej (10 maja 2019 r.) upłynęło 15 miesięcy i 11 dni.

W niniejszej sprawie czas oczekiwania na wyznaczenie rozprawy apelacyjnej przekroczył granicę 12 miesięcy. Pełnomocnik powodów powiadomił Sąd Apelacyjny o chorobie powoda we wnoszonej apelacji, co powinno było zostać potraktowane przez przewodniczącego wydziału jako szczególnie uzasadniony przypadek wymagający rozpoznania sprawy poza kolejnością. Co prawda pełnomocnik powodów wniósł wyrażnie o rozpoznanie sprawy poza kolejnością dopiero w samej skardze na przewlekłość, a następnie w piśmie procesowym złożonym w dniu 25 marca 2019 r., ale obowiązujący w tamtym czasie § 56 ust. 3 regulaminu urzędowania sądów powszechnych z 2015 r. (podobnie jak jego obecny odpowiednik § 79 ust. 3 regulaminu z 2019 r.) nie wymagał wniosku strony do podjęcia odpowiedniego zarządzenia przez przewodniczącego wydziału.

Sąd Najwyższy zdecydował się na przyznanie skarżącym sumy pieniężnej w wysokości po 2.000 zł dla każdego ze skarżących, a nie 3.000 zł, jak wnioskował pełnomocnik w skardze. Należy bowiem wziąć pod uwagę, że sędzia referent został wyznaczony sprawnie (w nieco ponad dwa miesiące po wpłynięciu apelacji), a po wniesieniu przez pełnomocnika skargi na przewlekłość i złożeniu wniosku o rozpoznanie sprawy poza kolejnością Sąd Apelacyjny znacznie przyspieszył rozpoznawanie sprawy, wyznaczając rozprawę po upływie 36 dni od dnia powiadomienia go o konieczności przyspieszenia rozpoznania sprawy z uwagi na chorobę nowotworową powoda, na termin przypadający 31 dni później (10 czerwca 2019 r.). Rozprawa została co prawda odroczone, ale na krótko, ponieważ wyrok został ogłoszony już 4 dni później (14 czerwca 2019 r.).

O kosztach postępowania skargowego (wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 240 zł) zwrocie opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (po 17 zł na rzecz każdego skarżącego) i zwrocie opłaty od skargi (po 200 zł na każdego skarżącego), orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i art. 99 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. i art. 8 ust. 2 o skardze na przewlekłość oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności

adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 z późn. zm.) oraz art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość.

W związku z powyższym Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

aw